

HYVINKÄÄ

Koonti palveluverkkoluonnoksen vaihtoehtoja koskevasta kuntalaiskyselystä keväällä 2026

Aluksi

Kysely kuntalaisille palveluverkkoluonnoksen 2026 sisältämistä vaihtoehdoista toteutettiin 10.2.–3.3.2026 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi yhteensä 567 vastaajaa, joista 98 % oli hyvinkääläisiä. Vastaukset sisältävät sekä määrällisiä arvioita että avoimia vastauksia.

Vastaajat eivät pääosin jäsentäneet näkemyksiään yksittäisten vaihtoehtojen kautta, vaan yhdessä ja samassa vastauksessa saatetaan kommentoida yhtäaikaisesti useampaa vaihtoehtoa sekä pohjaesitystä. Vastausten teemoittelu on tehty vastaajien esiin nostamien vaikutusten ja näkökulmien perusteella kysymyskohtaisesti, mikä vastaa paremmin aineiston rakennetta ja vastaajien omaa tapaa kuvata näkemyksiään.

Huollettavat varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa

Minulla on huollettavia varhaiskasvatuksessa (Tähän sisältyy varhaiskasvatuksen alainen esiopetus)

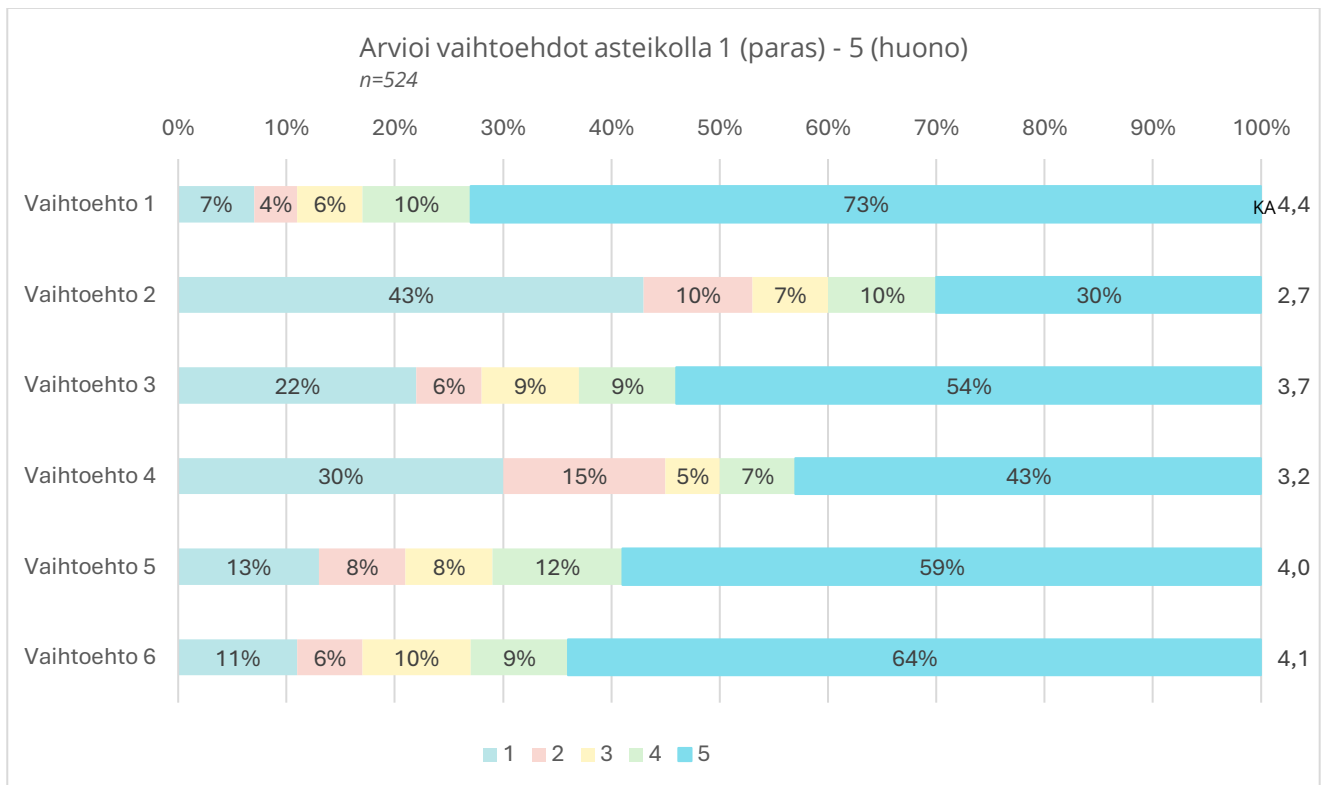
kyllä	241
ei	326

Minulla on huollettavia perusopetuksessa (Tähän sisältyy perusopetuksen alainen esiopetus)

kyllä	303
ei	264

Arvioi vaihtoehdot asteikolla 1 (paras) – 5 (huono)

Vaihtoehtoja arvioitiin asteikolla 1–5, jossa 1 on paras ja 5 on huonoin. Kaavio esittää arvioiden prosentuaalisen jakauman sekä vaihtoehtojen arvioinnin muodostamat keskiarvot. Mitä pienempi keskiarvo on, sitä enemmän kannatusta vaihtoehto on saanut.

Miten arvioit kaikissa vaihtoehdoissa mukana olevaa palveluverkon pohjaehdotusta?

Kysymykseen vastasi yhteensä 365 vastaajaa. Kuntalaisten arviot painottuvat erityisesti palveluverkon muutosten vaikutuksiin arjen tasolla. Vastauksissa tarkastellaan sitä, miten suunnitellut lakkautukset, siirrot ja rakennemuutokset vaikuttavat lasten koulupolkuihin, varhaiskasvatuksen järjestämiseen, palvelujen saavutettavuuteen sekä alueiden elinvoimaan.

Useissa vastauksissa korostuu huoli kyläkoulujen ja päiväkotien lakkauttamisen vaikutuksista erityisesti Ridajärven ja Nopon alueilla. Näiden yksiköiden nähdään olevan olennainen osa kylien arkea, yhteisöllisyyttä ja palvelukokonaisuutta. Vastauksissa kuvataan, että lakkautukset muuttaisivat palvelujen saavutettavuutta ja vaikuttaisivat perheiden päivittäisiin aikatauluihin ja liikkumiseen.

Vastauksissa arvioidaan suurempien kouluyksiköiden vaikutuksia koulun arkeen, kuten ryhmäkokojen kasvuun, oppimisympäristön rauhallisuuteen ja lasten yksilölliseen huomiointiin. Koulumatkoihin liittyvät kysymykset nousevat vastauksissa toistuvasti esiin. Varsinkin tilanteissa, joissa pienempiä lähellä olevia yksiköitä lakkautetaan, vastaajat pohtivat koulumatkojen pitenemistä, reittien turvallisuutta sekä mahdollisen kuljetustarpeen kasvua. Vastauksissa tulevat esiin arjen käytännön kysymykset ja se, miten koulumatkat toteutuvat eri-ikäisten oppilaiden näkökulmasta mahdollisen muutoksen jälkeen.

Erityisluokkien siirtämistä Hakalantalosta Marttiin koskevissa vastauksissa kiinnitetään huomiota tilaratkaisuihin ja niiden soveltavuuteen erityisluokkien oppilaille. Kuntalaiset tuovat esille näkemyksiään nykyisten tilojen toimivuudesta Hakalantaloon koulussa sekä pohtivat uuden toimintaympäristön mahdollisia haasteita, erityisluokkien oppilaiden arjen jatkuvuutta ja integraation toteutumisen edellytyksiä. Vastauksissa korostuvat fyysinen oppimisympäristö, piharatkaisut, toiminnan rauhallisuus sekä tuen saatavuus.

Varhaiskasvatukseen liittyvä palaute kohdistuu erityisesti siihen, miten päiväkotien lakkauttaminen ja lasten ohjaaminen vapaisiin tiloihin toteutetaan käytännössä. Vastauksissa nostetaan esiin toive selkeästä, ennakoitavasta sijoitusjärjestelmästä sekä riittävästä tiloista ja ryhmäkoista. Vastauksissa on myös pohdintaa siitä, miten huoltajien toiveet pystytään huomioimaan varhaiskasvatuksen sijoittelussa tilanteessa, jossa useita pieniä yksiköitä suljetaan ja vaihtoehtojen määrä vähenee nykyisestäään.

Hakalan kirjaston sulkeminen nousee esiin erillisenä teemana palvelun arjen merkityksen näkökulmasta. Vastaajat kuvaavat kirjaston merkitystä alueen oppilaille, perheille ja asukkaille sekä sen roolia matalan kynnyksen lähialueena. Kirjaston koetaan tukevan koulun arkea, tarjoavan oppimista ja lukemista tukevaa toimintaa sekä toimivan lähialueen yhteisenä tilana.

Osa vastaajista tarkastelee pohjaehdotuksen taustalla olevia perusteita ja toivoo lisätietoa esimerkiksi kustannuslaskelmista, rakennusten kuntoarvioista ja väestöennusteista. Palautteessa tuodaan esiin, että päätöksenteon pohjana käytetyn tiedon läpinäkyvyys helpottaisi kokonaisuuden ymmärtämistä.

Vaikka suurin osa kommentaista keskittyy huomiota vaativiin kysymyksiin, osa vastaajista tuo esiin myös näkemyksiä, joissa palveluverkon muutoksia pidetään taloudellisesti perusteltuina tai väistämättöminä. Joissakin vastauksissa esimerkiksi erityisopetuksen keskittämisen nähdään tuovan organisatorisia hyötyjä tai monien yksiköiden ylläpidon koetaan olevan pitkällä aikavälillä epätarkoituksenmukaista. Nämä näkökulmat muodostavat aineistossa pienemmän osuuden, mutta ne kuvaavat sitä, että palveluverkon tarkastelu herättää erilaisia tulkintoja myös muutoksia puoltavasta näkökulmasta.

Kokonaisuutena palaute tuo esiin, että palveluverkon pohjaehdotusta arvioidaan ensisijaisesti arjen sujuvuuden, lasten koulupolkujen, palvelujen saavutettavuuden ja alueellisten vaikutusten kautta.

Perustele mielestäsi paras vaihtoehto

Kysymykseen otti kantaa yhteensä 422 vastaajaa. Parhaaksi valittua vaihtoehtoa ei perustella sen myönteisillä ominaisuuksilla, vaan sillä, että se aiheuttaa vastaajien näkökulmasta vähiten haitallisia muutoksia verrattuna muihin esitettyihin vaihtoehtoihin. Useissa vastauksissa ”paras” näyttäytyikin nimenomaan suhteellisena käsitteenä, jossa vaihtoehtoja punnitaan haittojen ja menetysten näkökulmasta.

Keskeiset perustelut liittyvät lähipalvelujen säilymiseen ja arjen saavutettavuuteen. Vastaajat pitivät vaihtoehtoja parempina silloin, kun ne mahdollistavat koulujen ja päiväkotien säilymisen mahdollisimman lähellä lasten asuinalueita. Lähipalvelujen nähdään tukevan arjen sujuvuutta, vähentävän päivittäistä liikkumisen tarvetta ja helpottavan perheiden ajankäyttöä. Tämän kokonaisuuden yhteydessä korostuivat erityisesti lyhyet ja turvalliset koulumatkat, joita pidetään tärkeinä niin lasten hyvinvoinnin, turvallisuuden kuin jaksamisenkin kannalta. Koulumatkat nähdään paitsi perheen logistisena kysymyksenä myös osana lapsen arkea ja itsenäistymistä.

Monissa vastauksissa suhtaudutaan kriittisesti palvelujen keskittämiseen ja suurten kouluyksiköiden muodostumiseen. Suuria yhtenäiskouluja pidetään oppimisympäristöiltään levottomina ja lasten yksilöllisen huomioimisen kannalta haastavina. Perusteluissa tuodaan esiin huoli siitä, että suurissa yksiköissä yhteisöllisyys heikkenee ja lapset etääntyvät tutuista ja turvalliseksi koetuista aikuisista. Näin ollen parhaaksi vaihtoehdoksi koetaan ratkaisu, joka säilyttää hajautetun palveluverkon ja ei sisällä merkittäviä keskittämiskärsimyksiä.

Koulujen ja päiväkotien nähdään olevan paitsi palveluja myös alueiden identiteettiä ja elinvoimaa ylläpitäviä tekijöitä. Useissa vastauksissa todetaan, että lähipalvelujen säilyminen vaikuttaa perheiden asumispäätöksiin ja alueiden houkuttelevuuteen pitkällä aikavälillä. Palveluverkon näkökulmasta toivotaan sellaista vaihtoehtoa, joka tukee alueiden tasapainoista kehitystä ja ehkäisee palvelujen keskittymistä vain osaan kaupunkia.

Osa vastaajista tarkastelee vaihtoehtoja myös taloudellisten ja rakenteellisten reunaehtojen kautta. Näissä perusteluissa palveluverkon muutoksia pidetään pitkällä aikavälillä väistämättöminä väestökehityksen ja taloudellisten realiteettien vuoksi. Parhaaksi vaihtoehdoksi nähdään ratkaisut, jotka hyödyntävät olemassa olevia tiloja, välttävät suuria investointeja ja pyrkivät kustannustehokkuuteen ilman, että lasten arki muuttuisi kohtuuttomasti. Osa vastaajista kyseenalaistaa kustannuslaskelmien ja perustelujen riittävän läpinäkyvyyden.

Useissa vastauksissa nousee esiin kokemus vaihtoehdottomuudesta. Osa vastaajista toteaa, ettei mikään esitettyistä vaihtoehdoista vastaa heidän käsitystään hyvästä ratkaisusta, koska kaikkien vaihtoehtojen koetaan sisältävän merkittäviä kielteisiä vaikutuksia, kuten pohjaehdotuksessa olevat kyläkoulujen lakkauttamiset ja erikoisluokkien siirron. Näissä tilanteissa parhaaksi ei valita mitään vaihtoehtoa tai valitaan vaihtoehto, joka aiheuttaa vähiten haittaa säilyttäen edes osan tärkeiksi koetuista palveluista.

Vastaajien perustelut rakentuvat vahvasti arjen näkökulmasta. Parhaaksi valittu vaihtoehto on useimmiten kompromissi, jossa punnitaan lasten arjen sujuvuutta, palvelujen saavutettavuutta, alueellisia vaikutuksia ja taloudellisia reunaehtoja. Perusteluissa korostuu tarve kohtuullisiin muutoksiin sekä kokemus siitä, että palveluverkon kehittämisessä tulisi ensisijaisesti tarkastella päätösten vaikutuksia lasten ja perheiden arkeen.

Perustelee mielestäsi huonoin vaihtoehto

Kysymykseen vastasi yhteensä 387 vastaajaa. Huonoimmaksi koettu vaihtoehto ei useissa vastauksissa tarkoittanut yksittäistä nimettyä ratkaisua, vaan kokonaisuutta, jossa useat kielteisiksi koetut muutokset kasautuvat samanaikaisesti. Huonoimmaksi koetussa vaihtoehdossa korostuu kokemus siitä, että vaihtoehto aiheuttaa toteutuessaan merkittäviä ja kielteiseksi koettuja muutoksia lasten arkeen, palvelujen saavutettavuuteen ja alueiden elinvoimaan. Tämä liitetään usein ratkaisuihin, joissa useita palveluja lakkautetaan tai keskitetään samanaikaisesti, jolloin vaikutusten koetaan kasautuvan samoille lapsille, perheille ja alueille.

Vastauksissa tuodaan esiin huoli siitä, että pitkät ja monimutkaiset koulumatkat heikentävät erityisesti nuorempien oppilaiden turvallisuutta ja jaksamista. Kuljetusten lisääntymisen arvioidaan vaikuttavan paitsi lasten päivittäiseen ryhtiin myös perheiden ajankäyttöön ja arjen hallittavuuteen. Huonoimpina pidetään vaihtoehtoja, joissa koulumatkojen piteneminen koskettaa laajoja oppilasryhmiä.

Monissa vastauksissa suhtaudutaan kriittisesti palvelujen voimakkaaseen keskittämiseen ja suurten kouluyksiköiden muodostumiseen. Suuria yksiköitä pidetään oppimisympäristöiltään levottomina ja lasten yksilöllisen huomioimisen kannalta haastavina. Erityisesti huolta herättää se, että suurissa yksiköissä lasten arki etäännyy tutuista aikuisista sekä yhteisöllisyys heikkenee.

Alueellinen näkökulma nousee vastauksissa vahvasti esiin. Muutosten nähdään kohdistuvan epätasaisesti samoille alueille, vaikka väestökehityksen haasteita koetaan vastauksissa olevan useilla alueilla eri puolilla kaupunkia. Vastauksissa kyseenalaistetaan, miksi muutokset painottuvat tiettyihin kaupunginosiin ja miksi tarkastelu ei ulotu tasapuolisemmin koko kaupunkiin. Tällainen epätasaiseksi koettu kohdentuminen heikentää vaihtoehtojen hyväksyttävyyttä vastaajien silmissä.

Pohjaehdotus nousee monessa vastauksessa huonoimmaksi vaihtoehdoksi, koska siinä kyläkoulut ja pienet yksiköt lakkautetaan ilman, että vastaajien mielestä asiasta esitetään riittäviä tai läpinäkyviä perusteluja. Kyläkoulujen lakkauttaminen pohjaehdotuksessa näyttäytyy lähtökohtana, eikä viimeisenä keinona, jollainen sen haluttaisiin olevan. Heidän näkökulmastaan palveluverkkoselvityksen luonnoksessa ei ole tarjolla hyvää tai hyväksyttävää vaihtoehtoa, koska kyläkoulujen lakkauttaminen näyttäytyy lähtökohtana kaikissa vaihtoehdoissa. Kyläkoulujen merkitys lasten turvallisuudelle, yhteisöllisyydelle ja alueiden elinvoimalle korostuu erityisesti niissä perusteluissa, joissa vaihtoehtoja pidetään epäonnistuneina.

Taloudelliset näkökulmat herättävät ristiriitaisia arvioita. Osa vastaajista kokee, että palveluverkkovaihtoehdot näyttäytyvät säästöihin ja karsimiseen painottuvina, eikä lasten arkeen kohdistuvia vaikutuksia ole arvioitu riittävästi. Vastauksissa nousee esiin tarve selkeille perusteluille ja ratkaisujen taustojen avaamiselle, joiden puutteen koetaan vaikuttavan huonoimmaksi koettujen vaihtoehtojen hyväksyttävyyteen.

Useissa vastauksissa huonoimmaksi vaihtoehdoksi nimetään ratkaisu, jossa useat kielteisiksi koetut muutokset, kuten useiden varhaiskasvatusyksiköiden yhtäaikainen sulkeminen, suuret kouluyksiköt, kyläkoulujen lakkauttaminen ja erityisluokkien siirrot, toteutuvat samanaikaisesti. Tällaiset vaihtoehdot koetaan kokonaisuutena lasten ja perheiden arjen kannalta raskaimmiksi ja vaikeimmin hyväksyttäviksi.

Kokonaisuutena huonoimmaksi koetun vaihtoehdon perustelut rakentuvat kokemukselle kohtuuttomista ja epätasaisesti kohdistuvista muutoksista. Vastauksissa korostuu huoli siitä, että palveluverkon kehittämisessä painottuvat rakenteelliset ja taloudelliset näkökohdat lasten arjen, saavutettavuuden ja alueellisen oikeudenmukaisuuden kustannuksella.

Mikä olisi sinulta tärkein viesti palveluverkon tekijöille?

Kysymykseen vastasi yhteensä 449 vastaajaa. Vastaajien viestit palveluverkon tekijöille muodostavat kokonaisuuden, jossa korostuu toive siitä, että päätöksenteossa painotetaan lasten ja perheiden arkea sekä ratkaisujen pitkän aikavälin vaikutuksia. Vastauksissa ei esitetty yksittäistä, yhtenäistä vaatimusta, vaan useita toisiinsa kytkeytyviä näkökulmia, jotka kohdistuivat valmistelun lähtökohtiin, päätöksenteon periaatteisiin ja palveluverkon kehittämisen suuntaan.

Keskeisenä viestinä nousi esiin kehoitus tarkastella palveluverkkoa ensisijaisesti lasten hyvinvoinnin ja arjen näkökulmasta. Vastaajat painottivat, että koulut ja päiväkodit eivät ole pelkkiä tiloja tai kustannuseriä, vaan osa lasten päivittäistä elinympäristöä. Päätöksenteossa toivottiin huomioitavan lasten jaksaminen, turvallisuus, oppimisen edellytykset ja sosiaalisten suhteiden jatkuvuus. Useissa vastauksissa korostettiin, että lapsivaikutusten arvioinnin tulisi olla keskeinen osa valmistelua, ei päätöksenteon jälkikäteinen tarkastelu.

Toinen vahva kokonaisuus liittyi palvelujen saavutettavuuteen ja lähipalvelujen merkitykseen. Vastaajat toivat esiin, että koulumatkojen pituus, reittien turvallisuus ja palvelujen sijainti vaikuttavat suoraan perheiden arjen sujuvuuteen. Erityisesti pienempien lasten kohdalla korostui toive siitä, että koulut ja päiväkodit säilyvät mahdollisimman lähellä kotia. Lähipalvelujen nähtiin tukevan myös alueiden elinvoimaa ja perheiden halukkuutta asua ja jäädä alueelle.

Useissa vastauksissa viestittiin huolta palvelujen liiallisesta keskittämisestä ja suurten yksiköiden muodostumisesta. Vastaajat kehottivat palveluverkon tekijöitä välttämään ratkaisuja, joissa oppilaita ohjataan suuriin ja keskittyihin koulukokonaisuuksiin. Suurten yksiköiden koettiin heikentävän oppimisympäristön rauhallisuutta, lasten yksilöllistä huomiointia ja yhteisöllisyyttä. Viesteissä toivottiin kohtuullisen kokoisia kouluja ja harkittuja muutoksia nykyiseen verkkoon.

Rakennuksiin ja tilaratkaisuihin liittyvä viestintä muodostaa oman kokonaisuutensa. Vastaajat kehottivat arvioimaan kriittisesti uusien koulurakennusten tarvetta ja hyödyntämään olemassa olevia, terveiksi koettuja koulutiloja. Useissa vastauksissa todettiin, että hyväkuntoinen vanha koulu voi palvella perusopetusta hyvin, eikä uudisrakentamista saa pitää itseisarvona. Tähän liittyi myös huoli siitä, että toimivia ja äskettäin parannettuja tiloja ei tulisi poistaa käytöstä kevyin perustein.

Vastauksissa nousi esiin myös tarve pitkäjänteiselle ja ennakoivalle suunnittelulle. Vastaajat toivoivat, että palveluverkkoratkaisuja tarkastellaan riittävän pitkällä aikajänteellä ja että päätöksenteossa huomioidaan ratkaisujen vaikutukset vuosikymmeniksi eteenpäin. Samalla korostettiin, että lasten ei tulisi joutua vaihtamaan koulua useita kertoja lyhyen ajan sisällä palveluverkon muutosten vuoksi.

Osa vastaajista viesti palveluverkon tekijöille tarpeesta avoimeen, reiluun ja läpinäkyvään valmisteluun. Vastauksissa toivottiin, että päätösten perusteet, vaihtoehtojen taustat ja vaikutusarviot avataan selkeästi, jotta kuntalaiset voivat ymmärtää, miksi tiettyihin ratkaisuihin päädytään. Tämä nähtiin edellytyksenä luottamuksen säilymiselle ja rakentavalle vuoropuhelulle.

Kokonaisuutena vastaajien tärkein viesti palveluverkon tekijöille kiteytyy toiveeseen, että palveluverkon kehittäminen perustuu lasten ja perheiden arkeen, maltillisiin ja perusteltuihin muutoksiin sekä pitkäjänteiseen ja läpinäkyvään päätöksentekoon. Palveluverkkoa toivottiin kehitettävän kokonaisuutena, joka tukee sekä lasten hyvinvointia että kaupungin elinvoimaa pitkällä aikavälillä.